

คำชี้แจงกระทรวงแรงงาน

เรื่อง กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. ๒๕๔๕

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กล่าวคือ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นต้นไป (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๓ ตอนที่ ๒๓ ก วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕) กระทรวงแรงงานจึงขอชี้แจงรายละเอียดของกฎกระทรวงดังกล่าวเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติอย่างถูกต้องดังต่อไปนี้

๑. กฎกระทรวงฉบับนี้มีหลักการสำคัญ คือ กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง โดยการปรับปรุงประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒. กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับกับนายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานในสถานประกอบกิจการ ตั้งแต่ ๑ คน ขึ้นไป

๓. คำนิยาม

๓.๑ “อุณหภูมิเวตบัลด์์โกลบ” (Wet Bulb Globe Temperature-WBGT) ตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีสองความหมาย ได้แก่

(๑) อุณหภูมิที่วัดเป็นองศาเซลเซียสซึ่งวัดนอกอาคารที่ไม่มีแสงแดดหรือในอาคารมีระดับความร้อนเท่ากับ ๐.๗ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระเปาะเปียกตามธรรมชาติ บวก ๐.๓ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากโกลบเทอร์โมมิเตอร์หรือ

(๒) อุณหภูมิที่วัดเป็นองศาเซลเซียสซึ่งวัดนอกอาคารที่มีแสงแดดมีระดับความร้อนเท่ากับ ๐.๗ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระเปาะเปียกตามธรรมชาติ บวก ๐.๒ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากโกลบเทอร์โมมิเตอร์และบวก ๐.๑ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระเปาะแห้ง

๑.๒ “ระดับความร้อน” หมายความว่า อุณหภูมิเวตบัลด์์โกลบในบริเวณที่ลูกจ้างทำงาน ตรวจวัดโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาสองชั่วโมงที่มีอุณหภูมิเวตบัลด์์โกลบสูงสุดของการทำงานปกติ

๑.๓ “สภาวะการทำงาน” หมายความว่า สภาวะแวดล้อมซึ่งปรากฏอยู่ในบริเวณที่ทำงาน ของลูกจ้างซึ่งรวมถึงสภาพต่าง ๆ ในบริเวณที่ทำงาน เครื่องจักร อาคาร สถานที่ การระบายอากาศความร้อน แสงสว่าง เสียง ตลอดจนสภาพและลักษณะการทำงานของลูกจ้างด้วย

๑.๔ “งานเบา” หมายความว่า ลักษณะงานที่ใช้แรงน้อยหรือใช้กำลังงานที่ทำให้เกิด การเผาผลาญอาหารในร่างกายไม่เกิน ๒๐๐ กิโลแคลอรีต่อชั่วโมง “งานปานกลาง” หมายความว่า ลักษณะงานที่ใช้แรงปานกลางหรือใช้กำลังงานที่ทำให้เกิดการเผาผลาญอาหารในร่างกายเกิน ๒๐๐ กิโลแคลอรีต่อ ชั่วโมง ถึง ๓๕๐ กิโลแคลอรีต่อชั่วโมง และ “งานหนัก” หมายถึง ลักษณะงานที่ใช้แรงมาก หรือใช้กำลังงาน ที่ทำให้เกิดการเผาผลาญอาหารในร่างกายเกิน ๓๕๐ กิโลแคลอรีต่อชั่วโมง

๔. กฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยใน การทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ความร้อน แสงสว่าง และเสียง ดังนี้

๔.๑ ความร้อน

(๑) ต้องควบคุมและรักษาระดับความร้อนภายในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างทำงาน อยู่มิให้เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น งานเบา ต้องมีระดับความร้อนไม่เกินค่าเฉลี่ยอุณหภูมิเวต บัลด์์โกลบ ๓๔ องศาเซลเซียส

(๒) กรณีที่ภายในสถานประกอบกิจการมีระดับความร้อนเกินมาตรฐานที่กำหนดใน กฎกระทรวงให้ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสภาวะการทำงานทางด้านวิศวกรรมให้ระดับความร้อนไม่เกิน มาตรฐาน หากได้ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสภาวะการทำงานแล้ว ยังควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดังกล่าวไม่ได้ให้ปิดประกาศเตือนให้ลูกจ้างทราบว่าบริเวณนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง และต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

๔.๒ แสงสว่าง

(๑) ต้องจัดให้สถานประกอบกิจการมีความเข้มของแสงสว่างสำหรับแต่ละบริเวณ ไม่ ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ต้องใช้หรือจัดให้มีฉาก แผ่นฟิล์มกรองแสง หรือมาตรการอื่นที่เหมาะสมและ เพียงพอ เพื่อป้องกันมิให้แสงตรงหรือแสงสะท้อนจากแหล่งกำเนิดแสงหรือดวงอาทิตย์ที่มีแสงจ้าเข้ามายุ่งตา ลูกจ้างโดยตรงในขณะที่ทำงาน ถ้าไม่อาจป้องกันได้ ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย ส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ทำงาน

(๓) ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่หมวกนิรภัยที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างหรือมีอุปกรณ์ ส่องแสงสว่างส่องไปข้างหน้าตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ลูกจ้างต้องทำงานในสถานที่ มีด ทิป คับแคบ เช่น ในถ้ำ หรืออุโมงค์

๔.๓ เสียง

(๑) ต้องควบคุมระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวัน (Time Weighted Average – TWA) ไม่ให้เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น ระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงาน ๑๒ ชั่วโมง ในแต่ละวัน ไม่เกิน ๘๖ เดซิเบลเอ

(๒) ในบริเวณสถานประกอบกิจการที่มีระดับเสียงกระทบหรือเสียงกระแทก (Impact or Impulse Noise) เกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระแทกเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องให้ลูกจ้างหยุดทำงานจนกว่าจะได้ปรับปรุงหรือแก้ไขระดับเสียง

(๓) สถานะการทำงานที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวันเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือสถานะการทำงานที่มีระดับเสียงกระทบเสียงกระแทกเกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระแทกเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงหรือการบริหารจัดการเพื่อให้มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับอยู่ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณี ยังดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงหรือการบริหารจัดการไม่ได้ ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ทำงาน

(๔) บริเวณที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวันเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือบริเวณที่มีระดับเสียงกระทบหรือเสียงกระแทกเกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระแทกเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องจัดให้มีเครื่องหมายเตือนให้ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลดีไว้ให้ลูกจ้างเห็นได้ชัดเจน

(๕) สถานะการทำงานที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการทำงานแปด ชั่วโมงตั้งแต่ ๘๕ เดซิเบลเอขึ้นไป ให้นายจ้างจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยินในสถานประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

๔.๔. อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ต้องจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและจัดให้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการเลือกและการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล โดยจัดให้ลูกจ้างได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการใช้ และการบำรุงรักษาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล รวมทั้งจัดทำระเบียบในการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

๔.๕ การตรวจวัดและวิเคราะห์สถานะการทำงาน

(๑) ต้องจัดให้มีการตรวจวัดและวิเคราะห์สถานะการทำงานเกี่ยวกับระดับความร้อน แสงสว่าง หรือเสียงภายในสถานประกอบกิจการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) ต้องจัดทำรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะการทำงานเกี่ยวกับระดับ ความร้อน แสงสว่าง หรือเสียงภายในสถานประกอบกิจการ โดยให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพหรือให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่าตามที่ได้ ขึ้นทะเบียนไว้ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เป็นผู้รับรองรายงาน และให้เก็บรายงานดังกล่าวไว้ ณ สถานประกอบกิจการเพื่อให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบได้ตลอดเวลา พร้อมทั้งส่งรายงานคู่ฉบับต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ทำการตรวจวัด

(๓) ผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับรองรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะการทำงาน ให้ยื่นคำขอพร้อมแนบสำเนาเอกสารหลักฐานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด สำหรับจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

(๔) การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับรองรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะ การทำงานมีอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

- ค่าคำขอ	ฉบับละ	๒๐ บาท
- ค่าขึ้นทะเบียน	ปีละ	๓,๐๐๐ บาท
- ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน	ฉบับละ	๑๐ บาท

๔.๖ การตรวจสุขภาพและการรายงานผลการตรวจสุขภาพ

(๑) ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพของลูกจ้างที่ทำงานในสภาวะการทำงานที่อาจได้รับอันตรายจากความร้อน แสงสว่าง หรือเสียง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด และเก็บรายงานผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดไว้อย่างน้อย ๕ ปีนับแต่วันที่ ได้รับรายงานผลการตรวจ พร้อมทั้งจะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบได้

(๒) กรณีที่ทราบความผิดปกติของร่างกายหรือความเจ็บป่วยของลูกจ้างเนื่องจากการทำงานในสภาวะการทำงานที่อาจได้รับอันตรายเกิดจากความร้อน แสงสว่าง หรือเสียง ต้องจัดให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาลในทันที และทำการตรวจสอบหรือหาสาเหตุของความผิดปกติหรือเจ็บป่วย พร้อมทั้งส่งผลการตรวจสุขภาพที่ผิดปกติหรือเจ็บป่วย การให้การรักษาพยาบาลและการป้องกันแก้ไขต่อพนักงานตรวจแรงงานตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ทราบความผิดปกติหรือการเจ็บป่วย

กระทรวงแรงงาน

มิถุนายน ๒๕๔๕